
[2016-36-RE](#)

CAUSA 2016-36-RE

(Plà Puncernau c/ Puncernau Pedro i d'altres)

Número de registre 441-2016. Recurs d'empara

Aute del 16 de gener del 2017

BOPA núm. 6, del 25 de gener del 2017

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 17 d'octubre del 2016, per la representació processal de la Sra. Mercè Plà Puncernau, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la providència del 14 de juny del 2016 i contra l'aute del 16 de setembre del mateix any, dictats per la Secció Civil 2 de la Batllia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la defensa i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i del principi d'igualtat d'armes, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que es retrotreguin les actuacions per tal que es doni lloc a la pràctica de les proves complementàries sol·licitades i que s'anul·li la condemna en costes processals "*tot i condemnant les parts adverses al pagament de les costes processals causades, en el cas en què s'oposin a aquest recurs*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 16 de novembre del 2016;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'un procediment civil contra els hereus i el marmessor de la seva mare, la Sra. Mercè Plà Puncernau va demanar, el 10 de maig del 2005, una mesura cautelar consistent en el bloqueig d'uns comptes bancaris. La Batllia va donar lloc parcialment a aquesta petició.

Aquesta part va poder presentar la seva demanda, el 18 de juliol del 2006. Les parts van replicar i duplicar i, el 8 de gener del 2008, es van presentar els escrits de proves.

1.2. Mitjançant providència de l'1 de febrer del 2010, la Batllia va nomenar un perit per a la realització de dues proves pericials demanades tant per aquesta part com per una altra de les parts.

1.3. El 23 d'abril del 2015, la Batllia va donar trasllat a la recurrent de l'informe pericial provisional per tal que presentés les al·legacions pertinents. La representació processal de la recurrent va presentar dos escrits; un escrit en què efectuava manifestacions tècniques sobre el dictamen preliminar i un altre escrit en què demanava la pràctica de noves proves, entre les quals unes testificals.

1.4. El 14 de juny del 2016, la Batllia va dictar una providència en què declarava algunes d'aquestes proves pertinents i d'altres, en canvi, les declarava innecessàries. Aquesta providència va ser notificada a la representació processal de la recurrent el 20 de juliol del 2016.

1.5. El 29 de juliol del 2016, la representació processal de la recurrent va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra la providència abans esmentada per tal com s'havien vulnerat els seus drets a un procés degut, a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i al principi d'igualtat d'armes.

1.6. El 16 de setembre del 2016, la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions i condemnava la Sra. Mercè Plà Puncernau al pagament de les costes processals d'aquella instància.

1.7. El 17 d'octubre del 2016, la representació processal de la Sra. Mercè Plà Puncernau va interposar un recurs d'empara contra les resolucions abans esmentades per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i del principi d'igualtat d'armes.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

En primer lloc, la part recurrent manifesta que s'han vulnerat els seus drets a un procés degut i a la defensa pel fet d'haver notificat la providència del 14 de juny del 2016 un mes després, concretament el 20 de juliol del 2016. Segons el seu parer aquest no és un tema menor, ja que és sabut que el mes d'agost, període de feriatos judicials, és aprofitat pels advocats i procuradors per fer vacances; per consegüent, aquesta part només disposava de 9 dies, en lloc dels 15 dies naturals previstos per la llei, per presentar l'incident de nul·litat d'actuacions.

En segon lloc, aquesta part al·lega que les decisions que contenen la providència esmentada haurien d'haver estat preses mitjançant un aute, ja que eren decisions de fons i no d'ordenació material del procediment. La Batllia, en l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, desestima aquesta al·legació afegint que la persona perjudicada per la manca de pràctica d'una prova pot formular recurs de reposició que serà resolt per aute i que *"la determinació d'una prova innecessària és una decisió del batlle ponent a la vista de les al·legacions controvertides de les parts i les actuacions practicades que no necessita d'una justificació específica, més enllà de la que el propi batlle vulgui realitzar."*

Pel que fa al primer punt, relatiu a la procedència de la providència, la part recurrent, després de citar la legislació d'aplicació, considera que la decisió d'acceptar o no la pràctica de proves és una decisió del fons i calia un aute contra el qual no procedia cap recurs de reposició, sinó una protesta, d'acord amb la jurisprudència constant dels tribunals. En qualsevol cas, un recurs de reposició s'hagués hagut de fer davant el batlle mateix que havia dictat la providència, cosa que vulneraria el dret a un procés degut, atès que amb la qualificació errònia de la resolució es distorsionen les vies de recurs contra aquesta decisió i, per consegüent, es vulneren els drets d'aquesta part.

Aquesta part remarca que la Batllia no s'ha pronunciat en relació amb les proves demanades el 8 de gener del 2008, tan sols ho ha fet en relació amb les proves complementàries a aquelles.

Pel que fa al segon punt relatiu a la motivació de la denegació de la pràctica de les proves, aquesta part considera que la manca d'aquesta motivació vulnera el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret. Segons el parer d'aquesta part, la motivació s'ha d'incloure en qualsevol decisió, sigui quina sigui, fins i tot si es tracta d'una ordenació del procediment. La recurrent retreu a la Batllia que aconselli presentar un recurs en cas de manca de motivació i considera que de ser així s'incorreria en la vulneració dels principis més elementals dels justiciables i en una flagrant arbitrietat que no pot ser admesa.

En tercer lloc, la part recurrent al·lega que es va traslladar de manera indeguda el seu escrit de petició de proves a les parts adverses, d'acord amb el procediment civil andorrà, motiu pel qual s'han vulnerat el dret a un procés degut, el dret a la defensa i el principi d'igualtat d'armes.

En quart lloc, també al·lega que la decisió del 16 de setembre del 2016, com la del 14 de juny del mateix any, manquen de motivació, perquè la motivació emprada és errònia en el fet de distingir entre dos tipus de béns que segons aquesta part són els mateixos. Una de les parts indueix a la Batllia en aquest error, que aquesta reproduceix sense ni tan sols aclarir o justificar.

Finalment, aquesta part destaca la durada d'aquest procediment, la qual ha denunciat diverses vegades i recorda que aquest no pot ser un obstacle perquè les parts puguin provar i proposar proves complementàries necessàries per a la resolució del plet.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que es retrotreguin les actuacions per tal que es doni lloc a la pràctica de les proves complementàries sol·licitades i que s'anul·li la condemna en costes processals *"tot i condemnant les parts adverses al pagament de les costes processals causades, en el cas en què s'oposin a aquest recurs."*

2.2. Argumentació jurídica de la Batllia

Sobre la tardança en la notificació de la seva resolució manifesta que en cap cas s'ha actuat de mala fe, ja que la Batllia notifica qualsevol resolució el més aviat possible a les parts interessades. I recorda que el mes de juliol no és inhàbil i es realitzen les mateixes actuacions que durant la resta de mesos.

Després de recordar l'article 18 de la Llei qualificada de la Justícia que estableix els tipus de resolucions judicials, i l'article 16 d'aquesta mateixa Llei que estableix les competències del batlle ponent, declara que la determinació d'una prova innecessària és una decisió del batlle ponent a la vista de les al·legacions controvertides de les parts i de les actuacions practicades, que no necessita

d'una justificació específica, més enllà d'aquella que el batlle mateix vulgui realitzar.

Afegeix que la persona perjudicada per la manca de la pràctica d'una prova pot formular un recurs de reposició davant el mateix Tribunal que serà resolt mitjançant aute per aquest com a òrgan col·legiat, sense perjudici de poder formular protest per poder sol·licitar posteriorment en apel·lació la pràctica de la mateixa prova davant el Tribunal Superior de Justícia en cas de recurs contra la sentència de la primera instància.

Sobre aquest punt destaca que en la providència mateixa ja consten els motius de la denegació de la prova quan declara que l'objecte del procediment és el de demostrar quins són els béns de l'herència provinents de l'espòs, i no la determinació dels béns de la casa pairal d'aquest darrer.

Pel que fa a la desigualtat d'armes, precisa que es va donar únicament trasllat a les parts de l'escrit relatiu a les noves proves a practicar, excloent la identificació de les testificals proposades i les preguntes a realitzar, ja que aquest escrit comportava una ampliació i, a l'hora, una alteració de les proves pericials sol·licitades i, per tant, la Batllia havia de donar trasllat d'aquest fet.

2.3. Argumentació jurídica del Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Pel que fa al còmput del termini en relació amb la notificació tardana de la providència impugnada, el Ministeri Fiscal manifesta que les notificacions no s'han d'efectuar en relació amb les conveniències de les parts; recorda que els terminis són d'ordre públic i que la part recurrent no ha estat privada de poder interposar l'incident de nul·litat d'actuacions, altra cosa és que no li convingués esgotar el termini per raons personals.

Pel que fa a les al·legacions relatives a la forma de la decisió i a la motivació, el Ministeri Fiscal considera que no tenen cap transcendència constitucional: en primer lloc, perquè la providència objecte de recurs està degudament motivada, ja que el segon atès de la resolució declara que les proves sol·licitades no eren necessàries per a la resolució del plet; i, en segon lloc, destaca que ni un aute, ni una providència són susceptibles d'apel·lació en aquest cas, tot i ser més garantista dictar una providència de denegació de pràctica de proves, atès que en aquest cas es pot presentar un recurs de reposició que haurà de ser resolt pel Ple del Tribunal de Batlles, i no solament pel batlle ponent. En relació amb aquest darrer punt afegeix que d'acord amb l'article 16.2 de la Llei qualificada de la Justícia el batlle ponent ha d'examinar les proves presentades i informar de la seva pertinença, i, per tant, ha de ser per via de providència. I, com així ho precisa la part recurrent, contra la resolució que denega la pràctica d'una prova allò que procedeix és una protesta que haurà de formular-se en les conclusions de la primera instància, quedant d'aquesta manera clar que no s'ha esgotat la via judicial prèvia en la defensa del seu dret per tal de poder presentar un recurs d'empara.

Pel que fa a l'al·legació relativa al trasllat indegut de la demanda de proves complementàries a les parts adverses, el Ministeri Fiscal considera que la part recurrent no ha al·legat en què li ha pogut causar perjudici aquesta decisió, ni en què se li ha vulnerat el principi d'igualtat d'armes.

L'aute del 16 de setembre del 2016, en el Considerant IV justifica els motius pels quals es va decidir,

de manera excepcional, aquest trasllat, atès que aquestes proves complementàries que s'havien de realitzar prèviament a l'informe pericial definitiu suposaven una alteració de la prova pericial sol·licitada inicialment i s'havia de garantir el principi del contradictori de les altres parts.

Pel que fa a la manca de motivació de l'aute impugnat i de motivació errònia, el Ministeri Fiscal es remet a allò que ja ha considerat anteriorment en relació amb el no esgotament de la via judicial prèvia.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La notificació de la providència del 14 de juny del 2016 va ser realitzada en temps i forma, encara que pugui ser considerada tardana i hagi pogut resultar desajustada a les previsions de les parts, però no ha escurçat el termini previst per la llei per presentar recurs i, per tant, no constitueix una vulneració del dret a un procés degut que hagi afectat els drets protegits per l'article 10 de la Constitució, singularment no ha vulnerat el dret a la defensa.

3.2. La discrepància de la recurrent sobre l'ús de la providència o de l'aute per tal de decidir sobre l'admissibilitat de la proposta de noves proves és una matèria processal que correspon dilucidar als òrgans competents de la jurisdicció ordinària.

Des del punt de vista constitucional la providència del batlle ponent pot ser recorreguda amb un recurs de reposició que en el seu cas serà resolt per un aute necessàriament motivat del Tribunal en tant que òrgan col·legiat. Amb tot el V Considerant de l'aute manifesta que en la providència consten els motius de denegació de la prova: *"cal posar de relleu que l'objecte del present procediment és demostrar quins són els béns de l'herència de la Sra. Roser Puncernau provinents del seu espòs; no una determinació dels béns que formaven part de la casa pairal del que era hereu el Sr. Francesc Xavier Pla Pujol."*

D'altra banda, tal com assenyala el Ministeri Fiscal, la recurrent *"no ha esgotat les vies de recurs respecte a la petició de la pràctica de les proves sol·licitades"*. I, per tant, aquest seria ja un motiu suficient de no admissió a tràmit del recurs d'empara presentat, però des del punt de vista de l'article 10 de la Constitució el procés degut no resulta afectat si no s'ha interposat protest a la no admissió d'una prova proposada abans del recurs d'empara.

3.3. El tercer motiu al·legat per la recurrent és que *"s'ha vulnerat el principi d'armes iguals"* per haver donat trasllat a les parts adverses de l'escrit de petició de noves proves complementàries. En el marc de les seves competències el batlle motiva el trasllat de les proves complementàries a les parts.

3.4. El Tribunal Constitucional no és una tercera instància destinada a revisar les decisions dels tribunals de la jurisdicció ordinària en la seva activitat d'aplicació i d'interpretació del dret aplicable; és a dir, en l'exercici de la potestat jurisdiccional que els correspon, tenen plena competència en l'admissió i en la valoració de la pràctica de les proves en el marc del dret processal vigent.

No consten indicis que *prima facie* permetin suposar la possible existència de contingut constitucional en el recurs d'empara interposat que signifiquin una vulneració dels drets garantits en l'article 10 de la Constitució d'Andorra.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-36-RE interposat per la representació processal de la Sra. Mercè Plà Puncernau contra la providència del 14 de juny del 2016 i contra l'aute del 16 de setembre del mateix any, dictats per la Secció Civil 2 de la Batllia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 de gener del 2017.

Isidre Molas Batllori Dominique Rousseau
President Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrat Magistrada